



รายงานการพัฒนา อย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยขอนแก่น



ปี 2568

เป้าหมายที่ 1 : ขจัดความยากจน



KHONKKAEN UNIVERSITY
SDGs Report 2025

**1st Goal : No Poverty in all forms ; and everywhere covering
the community area under KKU's responsibility**

นโยบายและพันธกิจ (Policy & Commitment)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับการยอมรับในระดับโลก จากผลการดำเนินงานด้านการจัดความยากจน โดยครองอันดับที่โดดเด่นในเป้าหมายที่ 1: จัดความยากจน (SDGs 1) ตามการประเมินของ THE Impact Rankings สะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบ ได้วางยุทธศาสตร์การบริการวิชาการเพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคม เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน SDG 1 โดยมุ่งเน้น "การสร้างคุณค่าด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชนด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)" และ "การสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งกับชุมชนและสังคม (Community Support)" ทั้งนี้ในปี 2568 มหาวิทยาลัยได้กำหนดโครงการและแผนงานเฉพาะ คือ โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นแผนงานหลักที่ตั้งเป้าหมายพัฒนาชุมชน 10 แห่ง ตามโมเดล BCG แบบสะสม โดยมีตัวชี้วัดคือ "ร้อยละของรายได้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ" ซึ่งกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงาน 30% รวมทั้งมหาวิทยาลัยยังมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และงานบริการเชิงสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากชุมชน โดยตั้งเป้าหมายความสำเร็จในการดำเนินงาน 110 ผลิตภัณฑ์ นับว่าเป็นการช่วยสร้างรายได้ และลดความยากจนในระดับชุมชน สำหรับการบูรณาการเพื่อความยั่งยืน

การดำเนินงานตามเป้าหมายที่ 1 ของมหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยการส่งเสริมอาชีพและการส่งเสริมด้านการศึกษา ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

กิจกรรมและโครงการเด่น (Key Activities & Projects)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีนโยบายและการดำเนินงานในด้านการช่วยแก้ไขปัญหาด้านการยุติความยากจน ผ่านการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ โดยสรุปกิจกรรมและโครงการโดดเด่นเป้าหมายที่ 1 ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2568 ที่สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการนำองค์ความรู้ทางวิชาการไปแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

University anti-poverty programmes

โครงการที่ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางหรือผู้มีรายได้น้อย

ความเป็นมา

ความมุ่งมั่นของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในการเปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีฐานะยากจน

มรดกของสถาบันและความรับผิดชอบต่อภูมิภาค มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (ภูมิภาคอีสาน) ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ยังคงเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจอย่างลึกซึ้ง เมื่อหนึ่งในสามของประชากรในภูมิภาคเผชิญกับความยากจน และรายได้เฉลี่ยต่อหัวของภูมิภาคอยู่ที่เพียง 40% ของค่าเฉลี่ยระดับประเทศ มหาวิทยาลัยได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่แข็งแกร่งและเติบโตอย่างต่อเนื่องในการทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาเข้าถึงได้สำหรับนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากลำบาก ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา มข. ได้ขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านการสนับสนุนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ โดยการสนับสนุนทุนการศึกษาเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าจาก 5,433 คน ในปี 2564 เป็นมากกว่า 10,000 คน ในปี 2567 มหาวิทยาลัยมีกลไกสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ประสบทางเศรษฐกิจที่รุนแรง โดยพบว่า มีนักศึกษากว่า 225 คน ที่มีการระบุอย่างชัดเจนว่ามาจากครอบครัวที่อยู่ในสภาพความยากจนมาก และในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความก้าวหน้าและเติบโตด้านเงินทุนช่วยเหลือทางการศึกษาแก่นักศึกษาที่ยากจนและเพิ่มจำนวนการช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จาก 5,433 คน เป็น 10,289 คน แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและสร้างความมั่นใจว่า นักศึกษาที่มาจากครอบครัวเปราะบางทางเศรษฐกิจจะได้รับการสนับสนุนอย่างครอบคลุมและสามารถสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายที่ต้องการ



ปี 2568 มีโครงการช่วยเหลือนักศึกษายากจน ดังนี้ โครงการที่ช่วยเหลือนักศึกษาที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดให้มีมอบทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปี 2568 มีนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ 21,819 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 20,131 คน



โครงการความช่วยเหลือด้านอาหารสำหรับนักศึกษาที่มีจากครอบครัวรายได้ต่ำ 18 สิงหาคม 2568 – มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม จัดพิธีเปิดโครงการ “KKU EGGS



Lounge (เล่าไข่)” อย่างเป็นทางการ ภายใต้แนวคิด “อิมท้อง อบอุ่นใจ ณ เล้าไข่ มช.”

โครงการ “KKU EGGS Lounge” ริเริ่มโดยฝ่ายกิจการนักศึกษาและนวัตวิทย์ และกองพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ และความร่วมมือกับพันธมิตรภาคเอกชนที่สำคัญ บริษัทจำนวนมหาชน ซีพี แอ็กซ์ตรา พร้อมด้วยผู้จัดการโลตัสสาขาต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น นำโดย คุณเปรม ทรัพย์บุญเลิศ ผู้จัดการฝ่ายกิจกรรมความยั่งยืนและองค์กรสัมพันธ์ ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โครงการนี้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้ 1) บรรเทาภาระค่าครองชีพ:จัดหาอาหารที่จำเป็น เช่น ไข่ต้ม ขนมปัง นม และผลไม้ 2) ส่งเสริมโภชนาการที่ดี โดยให้นักศึกษาเข้าถึงอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ 3) สร้างวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปัน:ปลูกฝังจิตสำนึกแห่งการให้ในชุมชนมหาวิทยาลัย 3) ลดขยะอาหาร (Food Waste):บริหารจัดการอาหารส่วนเกิน (Food Surplus) จากผู้สนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการตอบสนองเป้าหมายด้านการจัดความยากจน (SDG 1) ตอบสนองเป้าหมายด้านความหิวโหย (SDG 2) และการมีสุขภาพที่ดี (SDG 3)

การช่วยเหลือด้านทุนกู้ยืมฉุกเฉิน

นักศึกษา ม.ขอนแก่น สามารถยื่นขอเงินกู้ฉุกเฉินเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาทางการเงินในกรณีที่นักศึกษา มีความต้องการใช้เงินเพื่อการดำรงชีพหรือด้วยเหตุผลความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต โดยติดต่อขอรับทุนกู้ยืมฉุกเฉินโดยไม่มีดอกเบี้ย ได้ที่กองพัฒนานักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ (ห้อง กยศ.) โดยต้องไปยื่นคำขอด้วยตนเอง และเปิดให้บริการ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00-15.00 น. (ยกเว้นวันหยุดราชการและวันหยุดนักขัตฤกษ์) โดยมี การเบรกพักเที่ยง 12.00-13.00 น. สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ทางเพจ "เงินยืมฉุกเฉินนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น"

Number of students who took out emergency loans	Total
Number of students who took out emergency loans in 2020	360
Number of students who took out emergency loans in 2021	289
Number of students who took out emergency loans in 2022	535
Number of students who took out emergency loans in 2023	1335
Number of students who took out emergency loans in 2024	1685
Number of students who took out emergency loans in 2025 (7 month)	977

โครงการหรือมาตรการเพื่อสนับสนุนนักศึกษาที่มาจากประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีการช่วยเหลือนักศึกษาต่างชาติกลุ่มที่มาจากประเทศยากจน ดังนี้

Number of scholarship recipients from Low or lower-middle income countries student (2005-2025)			
Academic Year	Number of scholarship recipients (new)	Academic Year	Number of scholarship recipients (new)
2005	8	2016	46
2006	6	2017	28
2007	7	2018	27
2008	11	2019	56
2009	20	2020	43
2010	19	2021	52
2011	24	2022	44
2012	17	2023	70
2013	33	2024	70
2014	31	2025	69
2015	29		
Total			710

การติดตามการจบการศึกษาของนักศึกษาที่มาจาก

ครัวเรือนในกลุ่ม 20% มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีระบบ

การติดตามทุนนักศึกษาได้รับทุนการศึกษา โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ของการให้ทุนการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจของนักศึกษาที่มาจากครอบครัวยากจน ให้สามารถมี

ทรัพยากรทางการเงินที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย จากตารางด้านล่างจะพบว่า ในปี 2568 มีนักศึกษาที่ได้ทุนจนสำเร็จการศึกษาสูงถึง 82%



Year	Number of final-year students who received financial support	Number of final-year students who received financial support and graduated	Percentage of final-year students who received financial support and graduated
2021	3,093	2,623	85%
2022	4,108	3,757	91%
2023	3,309	3,309	100%
2024	1,830	1,830	100%
2025	2,715	2,217	82%

Community anti-poverty programmes

โครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้หรือกลุ่มเปราะบางในท้องถิ่น

การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง "การผลิตข้าวตอกเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่มาตรฐานสากล ข้าวตอก ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย กำลังเผชิญกับความท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์ที่ต้องการสินค้าที่มีมาตรฐานและคุณภาพสูง การรักษามิปัญญาท้องถิ่นพร้อมกับการยกระดับให้เข้าสู่มาตรฐานสากลจึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่นผ่านศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ร่วมกับเทศบาลตำบลบ้านค้อ จึงได้จัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง "การผลิตข้าวตอกเป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ" ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568 ณ เทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น



โครงการนี้เกิดขึ้นจากการตระหนักถึงศักยภาพของชุมชนบ้านค้อที่มีประเพณีการผลิตข้าวตอกมายาวนาน แต่ยังขาดความรู้ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่ม การดำเนินงานภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสะท้อนให้เห็นถึงพระราชปณิธานในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน กิจกรรมอบรมได้รังสรรค์เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมกับความรู้สมัยใหม่ โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปข้าวตอกและการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เกษตรกรจำนวน 30 คนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการบรรยายใน

หัวข้อ "ขั้นตอนและกระบวนการผลิตข้าวตอก และการบรรจุผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน" ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ ไปจนถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของตลาด

โครงการนี้สะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองต่อเป้าหมายการจัดความยากจนอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้แก่เกษตรกรในชุมชน การถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปข้าวตอกให้ได้มาตรฐานจะช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ขยายตลาด และสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการอบรมยังช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ให้แก่ชุมชน

การดำเนินงานของโครงการมุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการใหม่และสตาร์ทอัพในชุมชน โดยให้ความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจการผลิตข้าวตอกที่มีคุณภาพ เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมจะได้รับความรู้ตั้งแต่การเลือกข้าวที่มีคุณภาพ การควบคุมกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ ไปจนถึงการตลาดและการจัดจำหน่าย

คณะเกษตรศาสตร์ อบรมเชิงปฏิบัติการ "ประมงน้ำน้อย"

นวัตกรรมเกษตรยั่งยืนเพื่อความมั่นคงทางอาหารและรายได้

ชุมชน ทรัพยากรน้ำกำลังขาดแคลนและความต้องการโปรตีนจากสัตว์น้ำเพิ่มสูงขึ้น การหาทางเลือกในการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ใช้น้ำน้อยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจึงกลายเป็นความจำเป็นเร่งด่วน สาขาวิชาประมง คณะเกษตรศาสตร์ ร่วมกับเทศบาลตำบลเมือง



เก่า จังหวัดขอนแก่น ได้ตระหนักถึงศักยภาพของเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบประหยัดน้ำ จึงได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “ประมงน้ำน้อย” ขึ้น เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2568 กิจกรรมนี้ได้รับการออกแบบเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในระบบที่ประหยัดน้ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเกษตรกรจากเทศบาลตำบลเมืองเก่าเข้าร่วมอบรมจำนวน 50 คน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จากเทศบาล ผู้เข้าร่วมได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการการเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการเลี้ยงกบและปลาตุ๊กในกระชังบก ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่สามารถช่วยลดการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีนัยสำคัญ ใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า และสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานของโครงการนี้สะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายมิติอย่างชัดเจน การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้มีรายได้น้อยในชุมชนผ่านการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพเสริมที่ใช้ทุนน้อย ตอบสนองต่อการจัดความยากจน การให้ความรู้และอบรมด้านความมั่นคงทางอาหารแก่ชุมชนผ่านการสร้างแหล่งโปรตีนจากสัตว์น้ำที่สามารถผลิตได้เองในครัวเรือน ช่วยสนับสนุนการจัดความหิวโหย และการให้ความรู้ด้านการจัดการน้ำแก่ชุมชนผ่านเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์น้ำที่ประหยัดน้ำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปรรูป ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับคณะ
เกษตรศาสตร์ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “การแปรรูปผลิตภัณฑ์
ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร” ให้แก่กลุ่มเกษตรกร
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านโนนข่า ตำบลวังแสง อำเภอนบพ



จังหวัดขอนแก่น โดยได้รับเกียรติจาก ผศ. ดร.พิมพ์นิภา หิรัญย์สร หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร เป็น
ประธานเปิดการอบรม

การอบรมครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากทีมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการอาหาร ประกอบด้วย รศ.
ดร.จันทิมา ภูงามเงิน, อ. ดร.วรนิษฐา สหชัยรุ่งเรือง, คุณธีรวัฒน์ ปัญญา และ คุณอริยา พูลกลาง ถ่ายทอด
องค์ความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริง

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนบ้านโนนข่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปลูกพืชสมุนไพร
และการจัดการศัตรูพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการอบรมในครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการแปรรูป
สมุนไพร เช่น การอบแห้งเครื่องต้มยำ และเทคนิคการบรรจุที่ช่วยยืดอายุการเก็บรักษาและคงคุณภาพของ
ผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างโอกาสทางการตลาดให้แก่กลุ่มสมุนไพรบ้านโนนข่าอย่างยั่งยืน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดอบรม การจัดการโรคพืชของ หน่อไม้ฝรั่งเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและยกระดับ ราคาจำหน่ายหน่อไม้ฝรั่งของวิสาหกิจชุมชน

วันที่ 9 มิถุนายน 2568 มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยฝ่าย
วิสาหกิจและสังคมยั่งยืน นำ พร้อมด้วย รศ.ดร.เพชรรัตน์
ธรรมเบญพล อาจารย์ประจำสาขาโรคพืชวิทยา คณะ
เกษตรศาสตร์ ลงพื้นที่ร่วมประชุมหารือแนวทางการพัฒนา



โครงการส่งเสริมเกษตรกรอย่างยั่งยืน ณ กลุ่มแปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่ง หมู่ที่ 8 ตำบลวังสาว อำเภอกุมภวาปี
จังหวัดขอนแก่น เพื่อร่วมติดตามผลการใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมเชื้อราในพืช พร้อมรับฟังปัญหาและ
ข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในพื้นที่

การดำเนินงานในครั้งนี้เป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงาน
เกษตรจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานเกษตรอำเภอกุมภวาปี ซึ่งนำโดย นางสาวอารีรัตน์ บุญเรือง นักวิชาการ
ส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ พร้อมทั้ง ร้อยตรีหญิง ยุภารัตน์ พนมพรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

ชำนาญการ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานเกษตรอำเภอภูพาน นำโดย นางสาวลักขณา เมืองแวง เกษตรอำเภอภูพาน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

จากการลงพื้นที่ นางสาวปิยะมาศ แสนสุนนท์ ประธานกลุ่มแปลงใหญ่หน่อไม้ฝรั่ง พร้อมด้วยเกษตรกรกว่า 30 คน ได้นำเสนอผลการดำเนินการป้องกันและกำจัดโรคเชื้อราในพืชที่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการผลิต เช่น ปริมาณผลผลิตที่ลดลงและราคาจำหน่ายที่ไม่สามารถขยับขึ้นได้ตามศักยภาพ โดย รศ.ดร.เพชรรัตน์ อบรมให้ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับการฉีดพ่นสารชีวภัณฑ์อย่างถูกวิธี การกำจัดลำต้นที่ติดเชื้ออย่างเหมาะสมเพื่อยับยั้งการแพร่กระจาย ตลอดจนการเก็บตัวอย่างลำต้นที่ติดเชื้อเพื่อนำไปวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางป้องกันโรคพืชอย่างมีประสิทธิภาพ ผลจากการดำเนินพบว่าเกษตรกรสามารถใช้สารชีวภัณฑ์ได้อย่างถูกวิธี ลดปัญหาโรคเชื้อรา ทำให้เกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและสามารถขยับราคาของสินค้าได้เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะพันธุ์ปลาเศรษฐกิจสนับสนุนธนาคารปลา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับ ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จัดกิจกรรม “การอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะพันธุ์ปลาเศรษฐกิจสนับสนุนธนาคารปลา” ภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพกำลังคนเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์



จากทรัพยากรท้องถิ่น สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ของเครือข่าย C-อพ.สธ. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ณ วิทยาลัยนวัตกรรมการเกษตรแห่งบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 40 คน ประกอบด้วยกลุ่มเกษตรกรธนาคารปลาบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำโลกกุดทิง และบุคลากรจากสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่าย อพ.สธ. – ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารให้ชุมชนรอบกุดทิง และสร้างทักษะให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตลูกพันธุ์ปลาได้เอง ลดการพึ่งพาภายนอก และเสริมความยั่งยืนด้านทรัพยากรประมงของชุมชน

วันที่ 7 กันยายน 2568 กิจกรรมเริ่มด้วยพิธีเปิดโดย ดร.วิบูล เป็นสุข ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จากนั้นเป็นการบรรยายและฝึกปฏิบัติ เรื่อง การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ปลา การดูแลและการเตรียมบ่อเพาะเลี้ยง การรีดไข่และน้ำเชื้อ การผสมพันธุ์และการเพาะฟัก โดยทีมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และผู้เข้าร่วมอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงในหัวข้อ การดูแลอนุบาลตัวอ่อนปลา การเตรียมบ่อและอาหารอนุบาลลูกปลา การย้ายเลี้ยงในกระชัง การตรวจโรค และการปล่อยลูกปลาเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในแหล่งน้ำธรรมชาติ พร้อมการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะและสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน

การอบรมครั้งนี้ถือเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมได้ลงมือปฏิบัติจริงตั้งแต่การเพาะพันธุ์จนถึงการอนุบาลลูกปลา และสามารถนำความรู้ไปขยายผลใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการหมุนเวียนพันธุ์ปลาในกลุ่มอาชีพและการอนุรักษ์พันธุ์ปลาในแหล่งน้ำชุมชนต่อไป

มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “เพาะเลี้ยงและแปรรูปไข่ฝำ” เสริมศักยภาพชุมชน สร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

วันที่ 15 สิงหาคม 2568 ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเพาะเลี้ยงและแปรรูปไข่ฝำเพื่อสร้างรายได้และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับ



ชุมชน” ณ ห้องประชุมสิริคุณากร 3 ชั้น 2 อาคารสิริคุณากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรกร ผู้ประกอบการ และประชาชนผู้สนใจจากหลายพื้นที่ พิธีเปิดได้รับเกียรติจาก ผศ.ดร.สมพร เกษแก้ว รักษาการรองผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวต้อนรับและชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งมุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถเพาะเลี้ยงไข่ฝำ (Wolffia) ซึ่งเป็นพืชน้ำจืดที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง อุดมด้วยโปรตีน วิตามิน และแร่ธาตุ พร้อมทั้งเรียนรู้กระบวนการแปรรูปเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม

-ภาคเช้า มีการบรรยายหัวข้อ “การเพาะเลี้ยงไข่ฝำและความสำคัญของการควบคุมคุณภาพน้ำในระบบบ่อปิด” และหัวข้อ “คุณค่าทางโภชนาการและเทคโนโลยีการแปรรูปไข่ฝำเพื่อการบริโภคและเพิ่มมูลค่า” โดย ผศ.ดร.สมพร เกษแก้ว

-ภาคบ่าย เป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการแบบแบ่งกลุ่มในหัวข้อ การเตรียมบ่อเพาะเลี้ยงและการควบคุมคุณภาพน้ำเลี้ยงไข่ฝำในระบบบ่อปิด และกระบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และการแปรรูปไข่ฝำเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ โดย อ.ดร.กฤษฏางค์ เสนาวงษ์

ช่วงท้ายของการอบรมมีการสรุปและให้ข้อเสนอแนะ โดยมุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ไปต่อยอดในพื้นที่จริง เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และส่งเสริมความยั่งยืนทางเศรษฐกิจชุมชน

โครงการหรือมาตรการที่มอบเงินทุนหรือสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ประกอบการเริ่มต้นในชุมชน

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ชุมชนเพื่อความยั่งยืนทางการเงินโดยสนับสนุนและผลักดันให้ชุมชนได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ผ่านการทำความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ชุมชนได้เข้าถึงแหล่งทุน และการลงทุนจากโครงการภาครัฐ โครงการริเริ่มของภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่อุทิศตนเพื่อสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก การอำนวยความสะดวกนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการช่วยให้สตาร์ทอัพได้รับเงินทุนที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นและขยายธุรกิจ และไม่เพียงแต่การช่วยเหลือด้านเงินทุน แต่มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังพัฒนานวัตกรรมในการช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้กับท้องถิ่นอีกด้วย

มข. จับมือ ธนาคารออมสิน เปิดตัว 5 โครงการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ภายใต้โครงการ “ออมสินยุวพัฒน์รักษ์ถิ่น” ประจำปี 2568

วันที่ 10 เมษายน 2568 สำนักบริหารวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับ ธนาคารออมสิน จัดกิจกรรมนำเสนอแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรชุมชน ภายใต้โครงการเสริมสร้างและพัฒนา



ภูมิปัญญาท้องถิ่น “ออมสินยุวพัฒน์รักษ์ถิ่น” และการบูรณาการการเรียนการสอนควบคู่กับการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อมในท้องถิ่น ซึ่งนอกจากนักศึกษาจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงแล้ว ยังช่วยยกระดับผู้ประกอบการในท้องถิ่นให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น”

คุณศราวุธ สุขเลิศตระกูล ผู้อำนวยการเขตขอนแก่น 1 ธนาคารออมสิน กล่าวว่า “ธนาคารออมสินมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาชุมชนใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ การนำองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยไปต่อยอดให้ชุมชน การสนับสนุนแหล่งเงินทุน การส่งเสริมอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน และการจัดหาพื้นที่แสดงสินค้าผ่านตลาดนัดชุมชนออมสิน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการจัดอบรมออนไลน์และกิจกรรมอื่นๆ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของธนาคารออมสินในฐานะธนาคารเพื่อสังคม ผมขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่เปิดโอกาสให้ธนาคารออมสินได้มีส่วนร่วม และให้นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ไปพัฒนาชุมชน”

โครงการ “อมสินยุวพัฒนารักษ์ถิ่น” มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา คณาจารย์ และนักวิจัย ในการทำงานเป็นทีม สร้างการคิดวิเคราะห์และการร่วมงานข้ามศาสตร์สาขากับชุมชนท้องถิ่น ให้นักศึกษานำองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาไปประยุกต์ใช้พัฒนาท้องถิ่น ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพและระบบบัญชีต้นทุน ส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ด้วยการประกอบอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ และกระตุ้นระบบเศรษฐกิจภายในชุมชน สำหรับปีงบประมาณ 2568 นี้ ได้มีการนำเสนอโครงการย่อยจำนวน 5 โครงการ ครอบคลุม 5 ชุมชนใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอหนองเรือ อำเภอสหัสขันธ์ และอำเภอกุฉินารายณ์

โครงการส่งเสริมการพัฒนาการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ SME ด้วย Soft Power ปีงบประมาณ 2568 (ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.))

โครงการส่งเสริมการพัฒนาการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ SME ด้วย Soft Power เป็นโครงการที่ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.) และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ม.อ.) ดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 โดยมีเป้าหมายเพื่อ ยกกระดับแนวคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการ SME ให้สามารถประยุกต์ใช้ทุนทางวัฒนธรรม ท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย (Soft Power) เพื่อพัฒนาสินค้าและบริการให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ



วัตถุประสงค์

- 1) ส่งเสริมผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเป้าหมายสามารถก่อตั้งธุรกิจได้จริง
- 2) เชื่อมโยงองค์ความรู้และเชื่อมโยงส่งต่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่สร้างและส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการอย่างยั่งยืนและเชื่อมโยงแหล่งทุนให้ผู้ประกอบการ
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถนำ Soft Power (ทุนทางวัฒนธรรม, ท้องถิ่น, ภูมิปัญญาไทย) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการ
- 4) เพื่อยกระดับธุรกิจ SME ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับชาติและระดับนานาชาติ

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ที่ต้องการเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการ SME ในกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น อาหาร ท่องเที่ยว การออกแบบแฟชั่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลเพื่อพัฒนา นวัตกรรมการลดต้นทุนและเพิ่มผลิตเกษตร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสิทธิ์ คนใหญ่ อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในฐานะ หัวหน้าโครงการวิจัยและพัฒนา ต่อยับบาทบาท มหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยและอุทิศเพื่อสังคม จับมือ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) โดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายภาคที่ 2 จังหวัดกำแพงเพชร เปิดตัว นวัตกรรม “เครื่องพ่นอัตโนมัติพ่นยาฆ่าแมลง” เครื่องมือการเกษตรอัจฉริยะที่ออกแบบมาเพื่อปฏิบัติการทำไร้อ้อยและพืชไร่ของไทยสู่เกษตรกรรมแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)



นวัตกรรมนี้คือผลลัพธ์ของความร่วมมือที่มุ่งแก้ปัญหาให้เกษตรกรอย่างตรงจุด ทั้งปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนการผลิตที่สูง และความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมี โดยการนำองค์ความรู้และงานวิจัยจากร่วมมหาวิทยาลัยมาสร้างเป็นเครื่องมือที่จับต้องได้และเข้าถึงง่าย

เครื่องพ่นอัตโนมัติพ่นยาฆ่าแมลงต้นแบบ ได้ถูกส่งมอบไปยังศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศ (กาญจนบุรี, กำแพงเพชร, ชลบุรี, และอุดรธานี) เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าศึกษาดูงาน ทดลองใช้งาน และนำแนวคิดไปพัฒนาต่อยอดสู่การทำเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม ความสำเร็จในครั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการยกระดับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของไทย แต่ยังเป็นการยืนยันถึงพันธกิจของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน ที่มา (ภาพประกอบ) <https://kku.ac.th/th/243759/>

โครงการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเปราะบาง ได้เข้าถึงบริการพื้นฐานต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม การอบรมเพื่อให้ความรู้พื้นฐานด้านการดูแล

สุขภาพผู้สูงอายุ วันที่ 1 ตุลาคม 2568 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.มยุรี ลีทองอิน ประธานโครงการ ฝึกกายบริหารสมอง ชะลอความเสื่อม



ครบรอบ 60 ปี มข. พร้อมด้วยอาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ และบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ ร่วม

เป็นวิทยากรในหัวข้อ การสร้างเสริมสุขภาพ ดูแลสุขภาพแบบองค์รวม และโรคสมองเสื่อม มุ่งให้ความรู้ด้านการป้องกันและชะลอปัญหาสำคัญที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเสริม ได้แก่

บุตรตรวจคัดกรองสุขภาพ การประเมินสุขภาพสมอง เกมบริหารสมองเพื่อชะลอความเสี่ยง กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นในโครงการ ฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพให้กับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ภายใต้แนวคิด “ความใฝ่ฝัน คุณภาพชีวิตที่ดี และสิทธิอันพึงมีของเรา” ประจำปี 2568 โดยได้รับเกียรติจาก นาย วัฒนา ช่างเหลา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นประธานเปิดงาน ณ ห้องศรีจันทร์บอลรูม โรงแรมเจริญธานี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีผู้สูงอายุและประชาชนผู้สนใจกว่า 500 คนเข้าร่วม

ความรู้พื้นฐานด้านการทำบัญชีฟาร์มให้เกษตรกร

การจัดทำบัญชีฟาร์ม เสริมความรู้เกษตรกรศูนย์กำจัดศัตรูพืช

บ้านโนนข่า จ.ขอนแก่น การจัดการทางการเงินที่ดีมักเป็น

ปัจจัยสำคัญที่แยกระหว่างความสำเร็จกับความล้มเหลว แต่

เกษตรกรไทยจำนวนมากยังขาดความรู้และทักษะในการจัดทำ

บัญชีฟาร์มที่เป็นระบบ ส่งผลให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุน กำไร

และวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้จัดกิจกรรม "การจัดทำบัญชีฟาร์ม เสริมความรู้

เกษตรกรศูนย์กำจัดศัตรูพืชบ้านโนนข่า จ.ขอนแก่น" ขึ้น เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2568 ณ ศูนย์จัดการศัตรูพืช

ชุมชนบ้านโนนข่า ตำบลวังแสง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น



กิจกรรมนี้ได้รับการออกแบบอย่างพิถีพิถันเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการจัดทำรายรับรายจ่ายในการ

ดำเนินงานในพืชแต่ละชนิดของเกษตรกรแต่ละท่าน โดยมีเกษตรกรจำนวน 15 คน เข้าร่วมรับการอบรม

ผู้เข้าร่วมได้รับความรู้เชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลทางการเงินของฟาร์มอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การ

คำนวณต้นทุนการผลิต การติดตามรายได้จากการขายผลผลิต การวิเคราะห์กำไรขาดทุน ไปจนถึงการวางแผน

การลงทุนและการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน

การดำเนินงานครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการขจัดความ

ยากจนอย่างชัดเจน การให้ความรู้ด้านการจัดการทางการเงินแก่เกษตรกรเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการใหม่

และสตาร์ทอัพในชุมชน เนื่องจากทักษะการจัดทำบัญชีฟาร์มจะช่วยให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการธุรกิจ

การเกษตรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่

ประสบความสำเร็จ

รูปแบบการดำเนินงานเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้ตัวอย่างจริงจากการทำเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ ทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม การอบรมครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยมีการสาธิตวิธีการจัดทำบัญชีฟาร์มในรูปแบบต่างๆ ทั้งแบบเขียนมือและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเบื้องต้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับความสามารถและสภาพแวดล้อมของตนเอง

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร เกษตรกรทั้ง 15 คน ที่เข้าร่วมอบรมได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการบันทึกบัญชีฟาร์มของตนเอง ส่งผลให้สามารถติดตามและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของฟาร์มได้อย่างชัดเจน การมีข้อมูลทางการเงินที่แม่นยำช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และหาวิธีการเพิ่มรายได้จากการขายผลผลิตหรือการสร้างมูลค่าเพิ่ม

การฝึกอบรมปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐาน

ทรัพยากรท้องถิ่น วันที่ 28 มกราคม 2568 วันที่สองของการฝึกอบรมปฏิบัติการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระหว่างวันที่ 27 – 30 มกราคม 2568 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีกิจกรรมการฝึกปฏิบัติการการสำรวจเก็บรวบรวม



และจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน ณ วัดนทีศิริสถิตย์ บ้านเปือย ตำบลบ้านกง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยมี นายธนพิสิฐ ใจกว้าง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ให้เกียรติกล่าวต้อนรับ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และชาวบ้าน บ้านเปือย ตำบลบ้านกง จังหวัดขอนแก่น ในการให้ข้อมูลแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม งานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน จากนั้น ผู้เข้าอบรมทั้ง 3 กลุ่ม ได้ร่วมกันเรียบเรียงและสรุปข้อมูลจากการลงพื้นที่สำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงานในวัดถัดไป

การวางแผนหรือมาตรการเชิงนโยบายที่รัฐบาลหรือองค์กรต่าง ๆ แก้ไขปัญหาความยากจนในสังคม" การมีส่วนร่วมด้านนโยบายระดับท้องถิ่น

นโยบายการจัดการดินเทศบาลตำบลบ้านค้อ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อฟื้นฟูที่ดินการเกษตรและการจัดการคุณภาพดินโดยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดำเนินการวิจัยประยุกต์เกี่ยวกับสภาพดินเปรี้ยวที่ส่งผลต่อการเพาะปลูกมันสำปะหลัง พัฒนาสูตรปรับปรุงดินด้วยถ่านชีวภาพโดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น (ผงถ่าน ปุ๋ยคอก จุลินทรีย์พื้นเมือง) ตรวจสอบอัตราส่วนที่เหมาะสมผ่านการทดลองภาคสนามกับครัวเรือนเกษตรกร 5 ครัวเรือน



การพัฒนานโยบาย ให้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์สำหรับการปรับปรุงนโยบายการจัดการที่ดินของเทศบาล ร่วมพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่เทศบาล เสนอแนะลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรสำหรับโปรแกรมการฟื้นฟูดิน

การสนับสนุนการดำเนินงาน

1) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของเทศบาลเกี่ยวกับเทคนิคการฟื้นฟูดิน 2) จัดตั้งแปลงสาธิต 2 แห่งเป็นแบบจำลองการดำเนินนโยบาย 3) สร้างคู่มือที่ครอบคลุมสำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังชุมชนอื่น

ผลลัพธ์ของนโยบาย

- 1) เทศบาลนำเรื่องการฟื้นฟูดินมาเป็นลำดับความสำคัญในการพัฒนาการเกษตร
- 2) บูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่นและการจัดสรรงบประมาณ
- 3) สร้างกรอบนโยบายสำหรับการติดตามและปรับปรุงคุณภาพดินอย่างเป็นระบบ

การมีส่วนร่วมด้านนโยบายระดับภูมิภาค

มหาวิทยาลัยขอนแก่นร่วมกับกลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชูนโยบายการแก้ปัญหาความยากจนแบบยั่งยืนโดยการยกระดับวงการเลี้ยงจิ้งหรีดให้เติบโตอย่างแข็งแกร่ง ขับเคลื่อนนวัตกรรมเลี้ยงจิ้งหรีดยกระดับรายได้เกษตรกรทั่วทั้งภูมิภาคอีสาน



สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ริเริ่มโครงการสำคัญเพื่อแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ยกระดับวงการเลี้ยงจิ้งหรีดในภาคอีสานอย่างยั่งยืน โดยเปลี่ยนจาก "ฟาร์มจิ้งหรีดเชิงพาณิชย์" ให้กลายเป็น "ศูนย์การเรียนรู้จิ้งหรีด" ที่ครบวงจรและเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรทั่วทั้งภูมิภาค

จุดเริ่มต้นของปัญหา

เกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีดต้องเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน เช่น ต้นทุนสูงจากค่าอาหารจิ้งหรีดมีราคาสูง ทำให้กำไรน้อยลง ขาดความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้องในการเลี้ยง ทำให้ผลผลิตไม่แน่นอน และเสี่ยงต่อการเกิดโรค และ ขาดการเชื่อมโยงกับตลาดที่มั่นคง ทำให้ราคาขายผันผวนและถูกกดราคา

มาตรฐานต่ำ: การเลี้ยงแบบดั้งเดิมทำให้ผลผลิตไม่ได้มาตรฐานสากล (GAP) ส่งผลต่อโอกาสในการส่งออก

การขับเคลื่อนนโยบายและนวัตกรรมเพื่อการเติบโต

1) สร้างศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ (Model Farm): จัดตั้ง "ศูนย์การเรียนรู้จิ้งหรีด" ขึ้นภายในอุทยานเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเป็นฟาร์มต้นแบบที่สาธิตการเลี้ยงจิ้งหรีดด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทำให้เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้ได้จริง

2) พัฒนานวัตกรรมลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ

วิจัยอาหารจิ้งหรีดสูตรใหม่: คิดค้นสูตรอาหารที่มีต้นทุนต่ำลงแต่ให้คุณค่าทางโภชนาการสูง ทำให้จิ้งหรีดเติบโตดีและลดค่าใช้จ่ายของเกษตรกร พัฒนาโรงเรือนอัจฉริยะ (Smart Farm): นำเทคโนโลยี IoT (Internet of Things) มาใช้ควบคุมสภาพแวดล้อมในโรงเรือน เช่น อุณหภูมิและความชื้น ผ่านระบบอัตโนมัติ ช่วยลดการใช้แรงงาน เพิ่มอัตราการรอด และทำให้ได้ผลผลิตที่สม่ำเสมอ

3)ยกระดับสู่มาตรฐานสากล ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงฟาร์มของตนเองเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practice) ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

4) สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด สนับสนุนให้เกษตรกรสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและแลกเปลี่ยนความรู้ เชื่อมโยงผู้ประกอบการโดยทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้ประกอบการที่ต้องการรับซื้อผลผลิตจิ้งหรีดไปแปรรูป สร้างตลาดที่มั่นคงและราคาที่เป็นธรรม

5) แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากจิ้งหรีด เช่น โปรตีนผง, ขนมขบเคี้ยว หรืออาหารแห่งอนาคต เพื่อขยายตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต

ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

1) โครงการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังสร้างความแข็งแกร่งให้กับวงการจิ้งหรีดในระยะยาว นำไปสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นและมั่นคงโดยเกษตรกรมีต้นทุนที่ลดลงและมีตลาดรองรับที่แน่นอน ทำให้มีรายได้สูงขึ้น เกิดอาชีพที่ยั่งยืนจากการเลี้ยงจิ้งหรีดกลายเป็นอาชีพทางเลือกที่สร้างรายได้หลักให้กับหลายครัวเรือนอีสาน

2) ยกระดับสู่สากล จิ้งหรีดไทยมีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สร้างโอกาสในการส่งออก และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

3) ส่งเสริมให้จิ้งหรีดเป็นแหล่งโปรตีนแห่งอนาคต ตอบโจทย์ความต้องการอาหารระดับโลก

การมีส่วนร่วมด้านนโยบายระดับชาติ

ความร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (BEDO)

คณะเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (BEDO) พัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ โมเดลเศรษฐกิจหมุนเวียน เกษตรกรรมยั่งยืน วิสาหกิจชุมชน

การให้คำปรึกษาด้านนโยบาย

ให้คำแนะนำทางเทคนิคเกี่ยวกับการดำเนินนโยบาย
เศรษฐกิจชีวภาพในระดับชุมชน
เสนอแนะโครงสร้างการกำกับดูแลสำหรับระบบ
ธนาคารความหลากหลายทางชีวภาพ
ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ดั้งเดิมกับ
แนวทางเศรษฐกิจชีวภาพสมัยใหม่



การสร้างขีดความสามารถ

- 1) ส่งมอบโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับการขยายนโยบายระดับชาติไปยังผู้ดำเนินงานท้องถิ่น
- 2) เสริมทักษะทางเทคนิคให้เจ้าหน้าที่รัฐสำหรับการจัดการโปรแกรมเศรษฐกิจชีวภาพ
- 3) สร้างสื่อการฝึกอบรมและหลักสูตรสำหรับการเผยแพร่ทั่วประเทศ

ผลกระทบต่อนโยบาย

- 1) การวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นถูกบูรณาการเข้าในกลยุทธ์เศรษฐกิจชีวภาพระดับชาติ
- 2) โมเดลธนาคารความหลากหลายทางชีวภาพชุมชนถูกนำมาใช้สำหรับการดำเนินงานระดับชาติ
- 3) งบประมาณ BEDO ถูกจัดสรรสำหรับโปรแกรมระดับชุมชนที่อิงจากการสาธิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 3) กรอบนโยบายระดับชาติสะท้อนหลักฐานของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของเศรษฐกิจหมุนเวียน

การมีส่วนร่วมด้านนโยบายระหว่างประเทศ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) โปรแกรม GMS ของธนาคารพัฒนาเอเชีย

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีความร่วมมือกับธนาคารพัฒนาเอเชียเพื่อยกระดับและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่ม GMS เพื่อมอบทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาปริญญาโทและเอกจากประเทศ GMS (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม) ของกลุ่มผู้เรียนที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อให้เข้าถึงการศึกษาระดับที่สูงขึ้น สร้างความยั่งยืนในระยะยาวที่แสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมในภูมิภาค

อิทธิพลต่อนโยบาย

- 1) ข้อมูลเข้าสู่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ GMS โดยเน้นการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมในกรอบการทำงานความร่วมมือด้านการศึกษาสำหรับการสร้างขีดความสามารถระดับภูมิภาค
- 3) หลักฐานของบทบาทมหาวิทยาลัยในการลดความยากจนข้ามพรมแดน

การถ่ายทอดความรู้:

- 1) ความร่วมมือด้านการวิจัยที่จัดการกับความท้าทายด้านความยากจนที่ใช้ร่วมกันในระดับภูมิภาค

2) กลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยีสำหรับประเทศ GMS ที่มีรายได้ต่ำ • เครือข่ายศิษย์เก่าที่อำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาในระดับภูมิภาค: • บัณฑิตกลับไปยังประเทศต้นทางพร้อมความเชี่ยวชาญในการจัดการกับความท้าทายด้านความยากจนของชาติ • การวิจัยมีจัดการกับลำดับความสำคัญการพัฒนาที่สามารถใช้ได้ทั่ว GMS • ความร่วมมือสถาบันเสริมสร้างผ่านการเชื่อมต่อนักศึกษาและอาจารย์

มหาวิทยาลัยขอนแก่นยกระดับความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง



มหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมความร่วมมือข้ามพรมแดน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงอย่างยั่งยืน ผ่านการบูรณาการความรู้และการวิจัยที่จะสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อภูมิภาคอย่างแท้จริง

ในยุคโลกไร้พรมแดน ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านและการจัดการปัญหาข้ามแดนเป็นประเด็นที่ไม่อาจมองข้าม โดยเฉพาะในพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญอย่างจุดผ่านแดนบ่อเต็น (Boten) ใน สปป.ลาว ซึ่งเป็นประตูเชื่อมต่อระหว่างประเทศในภูมิภาค พื้นที่ดังกล่าวนับเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าชายแดน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเสริมสร้างความมั่นคงและป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ รวมถึงความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งล้วนเป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนของภูมิภาคด้วยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้จัดการประชุม ณ เมืองมรดกโลกหลวงพระบาง สปป.ลาว ระหว่างวันที่ 5-9 กุมภาพันธ์ 2568 เพื่อระดมความคิดเห็นจากนักวิชาการหลายศาสตร์ และแสวงหาแนวทางความร่วมมือเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาสำคัญระดับภูมิภาค

นายสุรพล เพชรวรรา อุปนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ชี้ให้เห็นว่า “มหาวิทยาลัยขอนแก่นตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง หรือ Greater Mekong Subregional-GMS พื้นที่ตรงนี้จึงเป็นสปริงบอร์ดสำหรับประเทศไทยสู่กลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง” “ในการเดินทางครั้งนี้ได้มีการลงนาม MOU ด้านการศึกษาด้วยฝ่ายลาว มีคำกล่าวของประธานฝ่ายลาวที่ผมประทับใจประโยคหนึ่งที่ว่า อยากจะให้ลาว ปีนหน้า เบ้งโลก หรือ หันหน้าดูโลก คือ มองข้ามพรมแดนลาวไป ฉะนั้นในฐานะที่ทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น อยากจะเห็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเปิดสู่

ประสบการณ์พวกนี้ให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยต้องทำตัวเป็นสถาบันที่ชี้นำสังคมและข้อมูลกับสังคม วิจัยที่รู้จัก รู้จริง และรู้ชัด และนี่คือสิ่งที่ผมอยากจะเห็น”อุปนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวเสริม

รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม ผู้อำนวยการศูนย์เศรษฐกิจระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนึ่งในวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจชายแดนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้ให้ทัศนะสนับสนุนการร่วมประชุมครั้งนี้ว่า “การศึกษาเรื่องราวต่างๆ ในปัจจุบันนี้ต้องเป็นการศึกษาแบบ Multi Disciplinary การที่เราได้มาพบกัน ได้ร่วมเดินทาง ไปเห็นสถานที่จริง และมองเรื่องเดียวกันจากหลากหลายมิติ เป็นสิ่งที่ผมอยากให้เกิดขึ้นในแวดวงวิชาการ” ท่านยังเสนอแนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมว่า “เราเป็น University เรามีศาสตร์ต่างๆ ครบอยู่แล้ว ถ้าเราสามารถทำแบบนี้ได้ เริ่มต้นจากการบริการวิชาการ ตั้งบวิจยก้อนเล็กๆ ลงพื้นที่เก็บข้อมูล แล้วเริ่มบริการวิชาการให้สื่อและประชาชนได้เข้าใจ โอกาสที่จะตั้งศูนย์ต่างๆ ก็จะตามมาเอง และในที่สุดเราก็จะมีทั้งความแข็งแกร่งทางวิชาการและสามารถบริการสังคมได้อย่างแท้จริง”